

Igaz emberek apró falvai

Kolumbia reményei a békeközösségek

San Josecito kicsi falu a világ végén. Trópusi őserdő, banán- és kakaóültetvények veszik körül. Gyerekek futkosnak a deszkakunyhók között, szennyvízpatakocská csordogál lustán az utcán, disznók és tyúkok keresik táplálékukat. Olyan ez a falu, mint ezer másik Kolumbiában. Egy különbséggel: San Josecito-ban egyetlen fegyvert sem lehet találni. Nincsenek egyenruhák, nincsenek katonai csapatok. S mindez a világ egyik erőszakkal leginkább telített területén. A kis falu *San José de Apartadó Békeközösségéhez* tartozik, amely 2007. szeptember 1-én megkapta az Aachen-i Békédíjat.

Több órjáraton is át kellett vergőd-nünk terepjárónkkal, hogy eljuthas-sunk San Josecito-ba. Újból és újból fegyverek csövébe kellett belenéz-nünk, mögöttük pedig fiatal férfiak, szinte még gyerekek arcát láttuk; az egyenruhákban különböző polgárhá-borús pártok harcosai rejtőznek: ka-tonák, rendőrök, de a különösen brutálisnak ismert, illegális *Paramilita-res* tagjai is.

„Semmi gond”, mondja *Fernando*, San Josecito egyik tizenhét éves lakó-ja, aki elkísért minket utunkon. „Min-den rendben lesz, amíg itt vagytok.” Fernando és barátai számára az olya-nok, mint mi – európaiak vagy ameri-kaiak –, a biztonság garanciái. Nem-zetközi kíséret nélkül a halálba vezet-het minden utazás a városba, minden

út a mezőre. Az utóbbi tíz évben a fa-lu 170 lakóját gyilkolták meg, részben brutálisan, a tettesek ismeret-lenek.

Az erőszak hétköznapi jelenség Kolumbiában. A „banánvárosnak” nevezett *Apartadó* peremén tíz évvel ezelőtt 1500 földmunkás, paraszt és elűzött ember fogott össze, s az egy-ház tanácsára megalapították a San José de Apartadó Békeközösséget.

A 45 éves *Gloria Cuartas* akkor-i-ban *Apartadó* polgármestere volt. Az élénk, alacsony asszony így emlék-szik vissza: „Akkoriban érte el egyik csúcspontját az állam és a gerillák kö-zötti harc. A nyílt utcán öltek meg szakszervezetieket és ellenzékieket, parasztokat üztek el. A falu a termé-szeti kincsekért, a stratégiai pozíció-kért, a földért folytatott harc frontjai között helyezkedett el. Rengetegen haltak meg.” Olyan trauma ez, amelyből csak nehezen épült fel ez a temperamentumos emberjogi aktivis-ta. Csekély vigasz volt számára, hogy az *UNESCO* „A béke polgármestere” címmel tüntette ki. Ma három és fél-millió elűzött ember van Kolumbiá-ban, közülük a legtöbben nők és gye-rekek. San José lakói ezzel a sorssal szegültek szembe.

Renato Areiza tagja a *Conselhónak*, San José községi tanácsának. Hu-szonkilenc éves, hórühorgas, nyugodt férfi, hiányzó fogakkal. Szenvedé-lyes paraszt: „Szeretem a foglalkozá-

somat, ragaszkodom a földemhez. Nem tudom elképzelni, hogy máshol éljek; ez olyan lenne, mintha egy fa elveszítené a gyökereit.”

A környéken több falu is semleges-nek nyilvánította magát, és közös alapszabályt fogadtak el: Egyetlen fegyver se legyen a faluban; ne mű-ködjenek együtt fegyveresekkel, és információkat se adjanak nekik; ne fogyasszanak alkoholt; kölcsönösen támogassák és segítsék egymást!

Donna Mariával az új iskolában ta-lálkozunk. Az ötvenhat éves nagyma-ma, egykori textilmunkásnő csak né-hány évvel ezelőtt tanult meg írni-ol-vasni; megszerzett tudását most továbbadja a gyerekeinek. Ennek az új iskolának több mint negyven, ti-zenkét év alatti tanulója van, közülük huszonötven vesztették el legalább az egyik szülőjüket. Mindezek ellenére: Az igaz emberek faluja a remény magva lett minden határon túl, jele egy másfajta jövőnek. Sokan hiszik, hogy ha San José életben marad, ak-kor Kolumbiának van esélye a béké-re. Időközben kereken húsz további békefalu alakult San José mintájára.

A folyamatosan erőszakmentes el-lenállást tanúsító falu időközben vi-lágszerte ismertté vált; rendszeresen jelen van itt az *Amnesty International* és a *Peace Brigades International*, a svájci *Küchen ohne Grenzen* [*Kony-hák határok nélkül*] közkonyhát mű-ködtet, a portugál *Tamera Békeköz-pont* és a spanyol *Acompaz* hálózat humanitárius segítsé- get nyújt, egy olasz csoport dalt írt minderről. Olyan ez, mintha a nemzetközi béke-mozgalom adoptálta volna San José-t.

A jövő egyik jele egy nap-elemes berendezés, amelyet egy német és egy kolumbiai cég adományozott: a szükség-világításhoz szolgáltat ára-mot, arra az esetre, ha a köz-ponti áramellátás ismét össze-omlik. Ennek felépítése során szerezte meg első technikai ismereteit néhány fiatal. Továb-bi ilyen berendezések felállí-tását tervezik. Látomás a jö-vőről: San José mint a megújuló energiákkal kapcsola-tos tudás oktatási központja.

Leila Dregger

Forrás: Publik-Forum, 2007/17

